

XAVI JURIO

Martí Santaulària al davant dels seus companys, en Roger, la Remei, la Mari i l'Eli, al Caprabo d'Ampans del carrer Pompeu Fabra, 5, de Manresa

El reposador que va triar ser valent

DOMINGO MARCHENA
Manresa

Després d'anys de sentir-se estigmatitzat i diferent, de patir assetjament quan era petit i les burlles cruels dels que no entenien els seus episodis d'epilèpsia, Martí Santaulària es va tancar en ell mateix, una característica de les persones que, com ell, tenen síndrome d'Asperger, una varietat d'autisme. Es va convertir en "algú insegur, ple de por i incaç de demanar ajuda". I així fins que una *bici* va aparèixer a la seva vida.

La *bici* era la Fundació Ampans, que té l'epicentre a la comarca del Bages i que ha fet de l'ajuda a les persones amb discapacitat o en situació de vulnerabilitat la seva raó de ser. Aquesta entitat sense ànim de lucre no sabia res de restauració i va fundar el restaurant Canonge (passatge Canonge Montanyà, 2), avui un dels millors de Manresa. No sabia res de formatges i s'ha fet càrrec d'una formatgeria, Muntanyola, que elabora varietats artesanals premiades als certàmens internacionals. No sabia res de vinyes i ha fundat una

celebrada marca de vins, Urpina, amb DO Pla de Bages. Tampoc no sabia res de tasques del camp i ha reactivat una finca a prop de Sant Salvador de Guardiola que corria el perill de morir i que ara acull una residència per a 24 persones amb necessitats especials, a part de ser un exemple d'agricultura i ramaderia sostenible. El seu ramat de cabres és digne d'un anun-

La Fundació Ampans i Caprabo avalen a Manresa l'èxit de les franquícies obertes a l'economia social

ci... El truc és pedalar sempre endavant. Si deixes de pedalar, caus.

En totes aquestes empreses, i en d'altres de relacionades amb la indústria, la neteja, el medi ambient i les arts gràfiques, Ampans dona feina a persones perfectament capacitades, malgrat que no ho han tingut fàcil per demostrar-ho, com Martí Santaulària, de 21 anys. Ell i 200 companys més amb

algun tipus de discapacitat treballen en els projectes de la fundació, que també ajuda 2.000 persones vulnerables o amb problemes físics o psíquics.

I, ara, a pedalar. "Per què no obrim un supermercat?", es va preguntar fa tres anys Ampans, que, per variar, no tenia ni la més remota idea sobre comerços d'alimentació. Però aquesta vegada va comptar amb la complicitat d'una marca emblemàtica a Catalunya. El 1997 va néixer a Manresa el primer Caprabo d'Ampans (carrer Barcelona, 72). Va tenir tant èxit que l'any passat va néixer el seu germà (Pompeu Fabra, 5). Entre tots dos donen feina a 27 persones, gairebé totes amb una motxilla que pesa. Aquí no direm que no poden fer, però sí que poden fer: tirar endavant un súper.

Al local de Martí Santaulària hi treballen 14 persones més: l'Eva, en José, la Silvia, en Pere Lluís, en Roger, en Joan, en Carlos, la Meri, la Roser, la Remei, l'Eli, la Mary, la Lourdes i en Josep Maria. Tots són superherois sense capa. La pandèmia va destacar, per si hi havia algú que encara no ho sabia, la importància de les caixeres, els reposadors i les encarregades d'aquests comerços. Qualsevol d'elles o d'ells podria haver il·lustrat aquest reportatge. El problema va ser triar-ne només un. Heus aquí, per exemple, el cas de la Meri, una força de la natura, un torrent de vitalitat, que es riu de les seves presumpcions discapacitades.

"Jo tardaré més que tu a aprendre i tardaré més a arribar, però aprendré i arribaré", diu la Meri, que, a més a més, és una fotògrafa extraordinària, amb una sensibilitat gens habitual. "Envia'm algunes de les teves fotos", li va dema-

Q

QUI

**MARTÍ
SANTAUÀRIA**

Epilèptic i amb síndrome d'Asperger, va patir assetjament quan era petit; avui és un superhero sense capa, com tots al súper on treballa

nar el cronista, i ella li va inundar el WhatsApp d'imatges precioses. La millor (que el lector podrà veure al nostre web) és una d'un paisatge reflectit en un estany, no només per la bellesa en si de l'escena, sinó també per les paraules que l'acompanyaven: "Aquesta foto m'agrada perquè es veu igual del dret que del revés. Passa el mateix amb la discapacitat. Tant si ens veus del dret com si ens veus del revés, som persones. Igual que tu".

Però n'havíem de triar un, i vam triar Martí Santaulària, la perfecta demostració que gairebé totes les barreres es poden eliminar, però no depèn només d'ells. Depèn, sobretot, de nosaltres, de saber veure'ls "del dret i del revés". Ja ha deixat enrere el nen insegur i temorós que havia estat. Gràcies a les pedalades que l'han ajudat a fer, ha estudiat comerç electrònic i cuina, entre altres coses. Es va traslladar a Wernigerode (Saxònia-Anhalt, Alemanya), on va fer pràctiques remunerades com a administratiu en una empresa d'automoció durant tres mesos.

Després, quan va tornar a casa, va treballar en una empresa de transports, al restaurant Canonge i a l'últim Caprabo inaugurat per Ampans. Aquí no ha tingut només una oportunitat laboral, sinó que ha guanyat en visibilitat social. Avui se sent fort, confiat, amb ganes d'ajudar la gent. Durant la pandèmia va viatjar al passat quan va veure al súper persones espantades, amb ganes de comprar i anar-se'n a casa comes ajudant-me, com si el terra sota els peus no fos ferm. Ell sap prou bé què és això. Va ajudar a tothom. Per a tothom va tenir paraules de consol. "Ens en sortirem, tranquils".

VEGEU EL VIDEOREPORTATGE DE SOFIA AMADORI SOBRE EL SÚPER A www.lavanguardia.com